

ΚΑΠΟΙΩΝ ΝΕΚΡΩΝ Η ΖΩΗ

ΜΕΤΑΘΑΝΑΤΙΑ ΕΓΚΩΜΙΑ

Στα χρόνια της Κατοχής οι θάνατοι κάποιων συγγραφέων δεν ήταν απλώς θέμα προχωρημένης ηλικίας, αλλά και των αντίξωων συνθηκών που επιβάρυναν την υγεία τους. Η παράθεση που ακολουθεί γίνεται με χρονολογική σειρά:

Γιώργος Σαραντάρης (1908-1941). Αυτόν τον πολύ αγαπητό ποιητή, φιλόσοφο και άνθρωπο, που επέστρεψε άρρωστος από το μέτωπο και εισήχθη στον «Ευαγγελισμό» όπου και τελικά υπέκυψε, τίμησαν όλοι εκείνοι που έχομε αναφέρει νωρίτερα στο αφιέρωμα των *Νεοελληνικών Γραμμάτων*. Τα κείμενα αυτά δεν ήταν απλώς μεταθανάτιοι λόγοι, αλλά ευαίσθητα εγκώμια. Δυσκολεύομαι να διαλέξω ανάμεσά τους το πιο αντιπροσωπευτικό και προτιμώ να παραθέσω την αρχή από το κείμενο του Κ. Τσάτσου που γνώριζε αρκετά και τον ποιητή (δεν ξέρω πόσο καλά) και τον φιλόσοφο (δεν μπορώ να έχω έγκυρη γνώμη):

Τον Γιώργο Σαραντάρη, τον γνώρισα προ ένδεκα ή δώδεκα χρόνων, όταν πρωτόρθε διδάχτορας του Πανεπιστημίου της Ματσεράτα, με διατριβή σε θέμα της φιλοσοφίας του δικαίου. Από τότε ατημέλητος στην εμφάνισή του και στις χειρονομίες του ακόμα. Το μεγάλο κεφάλι του ήταν δυσανάλογο με το σώμα, το μέτωπο και τα μάτια του δυσανάλογα με το πρόσωπο. Και σαν ν' αγωνιούσε κάτω από αυτές τις δυσαναλογίες, που αντικατοπτρίζανε ίσως άλλες βαθύτερες. Γρήγορα η επαφή μας από τη φιλοσοφία του δικαίου επεξετάθηκε στη μεταφυσική και στην τέχνη. Θυμάμαι πως τότε μου διάβασε μερικές σκέψεις του για το έργο του Προυστ, που θ' άξιζε, αν κάπου βρίσκονται, να δημοσιευτούν. Απ' αυτές άρχισα να καταλαβαίνω την καλή ποιότητα αυτού του ανθρώπου και να στηρίζω ελπίδες, που ποτέ ως το θάνατό του δεν είχαν σβήσει. Κατάλαβα ακόμη πως ο δρόμος του δεν είναι ο δρόμος της αυστηρής διανοητικής άσκησης, αλλά ο δρόμος της αισθηματικής ανάλυσης, ένας δρόμος που αργότερα πήρε έναν οριστικότερο προσανατολισμό προς τη θρησκεία. [...]

Νεοελληνικά Γράμματα, 29/3/1941, σ. 4

Την Πηνελόπη Δέλτα (1874-1941), που αυτοκτόνησε την πρώτη μέρα της Κατοχής, τίμησαν ο Άγγ. Τερζάκης (*Νέα Εστία*, 1941, σ. 421-422) και η Άλκη Θυρίλος (*Νέα Εστία*, 1943, σ. 144-150, 226-230, και εργογραφία της σ. 230-232, που εντάχθηκε στο κεφάλαιο «Προγραμματική λογοτεχνία» του τόμου *Έλληνες διηγηματογράφοι και πεζογράφοι*).

